

Rolnummer 2151
Arrest nr. 119/2002 van 3 juli 2002

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag betreffende artikel 203 van het Wetboek van Strafvordering, gesteld door het Hof van Beroep te Luik.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit rechter L. François, waarnemend voorzitter, en voorzitter A. Arts, en de rechters R. Henneuse, M. Bossuyt, A. Alen, J.-P. Moerman en E. Derycke, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van rechter L. François,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vraag*

Bij arrest van 26 maart 2001 in zake het openbaar ministerie en J. Triolet tegen A. Musiaux, waarvan de expeditie ter griffie van het Arbitragehof is ingekomen op 29 maart 2001, heeft het Hof van Beroep te Luik de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 203 van het Wetboek van Strafvordering de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, doordat het een strafrechtelijke beslissing die na afloop van een rechtspleging op tegenspraak is uitgesproken na dertien keer te zijn uitgesteld in afwezigheid van de beklagde, haar contradictoir karakter laat behouden door de termijn voor hoger beroep te laten aanvangen op de datum van de uitspraak, en niet op de datum van de betekening van de beslissing, en doordat het bijgevolg, uit het oogpunt van de vaststelling van de aanvang van de termijn voor hoger beroep de beklagde die geconfronteerd wordt met het feit dat de uitspraak van de hem betreffende beslissing herhaaldelijk wordt uitgesteld, na afloop van een rechtspleging op tegenspraak, op dezelfde manier behandelt als indien het vonnis op de aanvankelijk vastgestelde datum zou zijn uitgesproken, terwijl voor een beklagde die verstek laat gaan, de aanvang van de termijn voor hoger beroep wordt bepaald op een voor hem gunstiger manier, hoewel zij te dezen, om de bovengenoemde redenen, in een soortgelijke feitelijke situatie verkeren ? »

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschied*

Op 9 juni 2000 werd voor de verwijzende rechter hoger beroep ingesteld door A. Musiaux tegen een vonnis dat tegen hem, op tegenspraak, was gewezen op 9 mei 2000, waarbij het beroep dus is ingesteld buiten de in artikel 203 van het Wetboek van Strafvordering voorgeschreven termijn van 15 dagen.

Nadat de verwijzende rechter heeft vastgesteld dat het in dat hoger beroep bedoelde vonnis is gewezen met een vertraging van ongeveer een jaar ten opzichte van de oorspronkelijk voor uitspraak vastgestelde datum, na 13 keer te zijn uitgesteld, richt hij tot het Hof de hiervoor uiteengezette vraag op verzoek van de beklagde, aangezien laatstgenoemde van oordeel is dat hij zich in feite in dezelfde situatie bevindt als wanneer hij bij verstek veroordeeld zou zijn.

III. *De rechtspleging voor het Hof*

Bij beschikking van 29 maart 2001 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen overeenkomstig de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat er geen aanleiding was om artikel 71 of 72 van de organieke wet toe te passen.

Bij beschikkingen van 22 mei en 26 september 2001 heeft het Hof de zetel aangevuld respectievelijk met de rechters J.-P. Moerman en E. Derycke.

Van de verwijzingsbeslissing is kennisgegeven overeenkomstig artikel 77 van de organieke wet bij op 19 juni 2001 ter post aangetekende brieven.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 3 juli 2001.

Memories zijn ingediend door :

- A. Musiaux, wonende te 4990 Lierneux, Joubiéval 8, bij op 28 juni 2001 ter post aangetekende brief;
- de Ministerraad, Wetstraat 16, 1000 Brussel, bij op 3 augustus 2001 ter post aangetekende brief.

Van die memories is kennisgegeven overeenkomstig artikel 89 van de organieke wet bij op 7 september 2001 ter post aangetekende brieven.

A. Musiaux heeft een memorie van antwoord ingediend bij op 4 oktober 2001 ter post aangetekende brief.

Bij beschikkingen van 28 juni 2001 en 28 februari 2002 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, verlengd tot respectievelijk 29 maart 2002 en 29 september 2002.

Bij beschikking van 8 mei 2002 heeft het Hof de zaak in gereedheid verklaard en de dag van de terechtzitting bepaald op 29 mei 2002.

Van die beschikking is kennisgegeven aan de partijen en hun advocaten bij op 8 mei 2002 ter post aangetekende brieven.

Op de openbare terechtzitting van 29 mei 2002 :

- zijn verschenen :

. Mr. V. Bruck, advocaat bij de balie te Brussel, *loco* Mr. V. Colson, advocaat bij de balie te Verviers, voor A. Musiaux;

. Mr. O. Vanhulst, tevens *loco* Mr. P. Hofströssler, advocaten bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad;

- hebben de rechters-verslaggevers R. Henneuse en E. Derycke verslag uitgebracht;

- zijn de voornoemde advocaten gehoord;

- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de artikelen 62 en volgende van de organieke wet, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

IV. *In rechte*

- A -

Standpunt van A. Musiaux

A.1.1. Aangezien het vonnis is uitgesproken na 13 keer te zijn uitgesteld, moet de termijn van hoger beroep aanvangen op de datum van betekening van het vonnis en niet op die van de uitspraak ervan. Volgens die partij moet immers worden geoordeeld dat het « om een vonnis gaat dat is uitgesproken bij verstek na debatten op tegenspraak want het is de Rechtbank die de uitspraak telkens heeft uitgesteld en dat uitstel heeft plaatsgevonden ‘ bij verstek ’, dit wil zeggen in afwezigheid van de beklaagde A. Musiaux en zonder dat hij op enige manier is verwittigd van het genoemde herhaaldelijke uitstel ».

A.1.2. In de memorie wordt vervolgens uiteengezet dat het verschil van aanvang van de termijn van hoger beroep, naargelang het om een procedure op tegenspraak gaat of, daarentegen, een procedure die tot een verstekvonnis leidt, wordt verklaard door het feit dat in het eerste geval de beklaagde - zelfs al is hij niet ertoe gehouden te verschijnen - op de hoogte wordt gebracht van de datum van de uitspraak, terwijl dat niet zo is in het

tweede geval. De wetgever heeft dus gewild dat de termijn van hoger beroep « aanvangt op het ogenblik dat de beklaagde geacht wordt kennis te hebben van de beslissing ».

Wanneer, in het kader van een procedure op tegenspraak, de datum van de uitspraak 13 maal wordt uitgesteld – enkel door toedoen van de rechtbank en zonder dat de beklaagde ervan op de hoogte is gebracht - is het niet redelijk ervan uit te gaan dat hij geacht wordt kennis te hebben van het uiteindelijk uitgesproken vonnis en daaraan een zo belangrijk gevolg te verbinden als de aanvang van de termijn van hoger beroep. Doordat in de memorie die situatie wordt vergeleken met het geval van een vonnis dat bij verstek wordt uitgesproken, wordt onderstreept dat de rechtbank slechts kennis kan nemen van de zaak indien de beklaagde op geldige wijze is gedagvaard; zodra dat het geval is, heeft ook hij de mogelijkheid zich bij de griffie te vergewissen van de datum van de uitspraak.

In de memorie wordt ten slotte onderstreept dat in Frankrijk de rechtspraak en de wetgever sinds lang het specifieke karakter van die situatie hebben verankerd door, zelfs in het kader van een procedure op tegenspraak, de termijn van hoger beroep te laten aanvangen vanaf de betekening van het vonnis, terwijl de beklaagde, wanneer die afwezig is of niet is vertegenwoordigd op de terechtzitting waarop het vonnis is uitgesproken, niet op de hoogte is gebracht van de datum van die uitspraak.

A.2. In zijn memorie van antwoord voegt A. Musiaux aan de in zijn memorie uiteengezette argumentering - die hij gedeeltelijk overneemt – het feit toe dat, volgens hem, de betekening bij deurwaardersexploot de gebruikelijke wijze is waarop het gerecht iets mededeelt en dat de kostprijs ervan, te dezen, niet buitensporig lijkt, rekening houdend met de inzet; die kostprijs ten laste leggen van de Staat zou bovendien volkomen verantwoord zijn, aangezien het uitstel van de uitspraak toe te schrijven is aan de rechtbank.

Standpunt van de Ministerraad

A.3. In een eerste deel van zijn memorie zet de Ministerraad uiteen dat zowel de rechtspraak als de rechtsleer betreffende artikel 203 van het Wetboek van Strafvordering ervan uitgaan dat een vonnis geacht wordt op tegenspraak te zijn geweest wanneer de partij ten aanzien van wie het is uitgesproken de mogelijkheid heeft gehad zijn middelen naar voren te brengen, waarbij de afwezigheid van die partij bij de uitspraak geen afbreuk doet aan die kwalificatie. In de memorie wordt daaruit afgeleid dat de prejudiciële vraag, door de formulering ervan, onontvankelijk zou zijn.

A.4. In de memorie wordt vervolgens, in ondergeschikte orde, de bestaanbaarheid onderzocht van artikel 203 ten aanzien van de verschillende componenten van de toetsing aan het gelijkheidsbeginsel. Het criterium van onderscheid dat door de wetgever in aanmerking is genomen, zou liggen in het feit dat de beklaagde al dan niet zijn middelen van verweer naar voren heeft kunnen brengen, waarbij de procedure respectievelijk al dan niet wordt geacht op tegenspraak te zijn gevoerd. Wat betreft het nagestreefde doel en de evenredigheid, onderstreept de Ministerraad dat het door de wetgever nagestreefde doel erin bestaat de rechtzoekende op de hoogte te brengen van de beslissing die ten aanzien van hem is genomen. Aangezien, wanneer de beslissing bij verstek is geweest, de beklaagde niet verwittigd is van de datum van de uitspraak, moet die hem worden betekend en kan de termijn van hoger beroep, per definitie, pas op dat ogenblik beginnen te lopen. Indien de procedure daarentegen op tegenspraak is gevoerd, wordt de beklaagde verwittigd van de datum van de uitspraak en, indien hij daarbij niet aanwezig is, kan hij zich ter griffie informeren over de afloop ervan of een eventueel uitstel, en dus over de nieuwe datum van uitspraak. Daaruit wordt afgeleid dat « indien de beklaagde in gebreke blijft ter zitting aanwezig te zijn of zich te informeren bij de griffie, het duidelijk is dat zijn gebrek aan zorgvuldigheid niet toe te schrijven is aan de wetgever ».

- B -

B.1. De prejudiciële vraag heeft betrekking op artikel 203, § 1, van het Wetboek van Strafvordering. Die bepaling, gewijzigd bij de wet van 15 juni 1981, luidt :

« Behoudens de uitzondering van artikel 205 hierna, vervalt het recht van hoger beroep, indien de verklaring van hoger beroep niet gedaan is op de griffie van de rechtbank die het vonnis heeft gewezen, uiterlijk vijftien dagen na de dag van de uitspraak en indien het vonnis bij verstek is gewezen, uiterlijk vijftien dagen na de dag van de betekening ervan aan de veroordeelde partij of aan haar woonplaats. »

B.2. Het Hof wordt gevraagd of die bepaling bestaanbaar is met het gelijkheidsbeginsel in zoverre, wanneer na behandeling op tegenspraak de strafrechtelijke beslissing wordt uitgesproken op de datum waarop ze is vastgesteld, de termijn van hoger beroep ingaat na de uitspraak, terwijl dezelfde regel geldt ook als de uitspraak herhaaldelijk wordt uitgesteld, alhoewel volgens de bewoordingen van de vraag die situatie soortgelijk zou zijn met die van een uitspraak bij behandeling bij verstek waar de termijn van verzet loopt vanaf de betekening van het verstekvonnis.

B.3.1. Tegen een beslissing op tegenspraak gewezen door een vonnisgerecht kan de beklaagde hoger beroep instellen binnen vijftien dagen na de uitspraak.

B.3.2. Tegen een beslissing bij verstek gewezen door een vonnisgerecht kan de beklaagde verzet doen binnen vijftien dagen na de dag waarop de beslissing aan hem of aan zijn woonplaats is betekend.

B.4. De wetgever heeft aan de beklaagde het recht gegeven zijn verdediging te organiseren. De beklaagde moet wel de consequenties dragen van de door hem gekozen verdediging. Eén van die consequenties is dat de aanvang van de termijn van hoger beroep, naargelang het een beslissing betreft op tegenspraak of bij verstek, anders is geregeld.

De afwezigheid van de beklaagde bij de uitspraak ontnemt aan het vonnis zijn contradictoir karakter niet. De beklaagde, al dan niet aanwezig op de zitting vastgesteld voor de uitspraak, kan zich van het resultaat van die zitting (uitspraak of uitstel) vergewissen en zijn recht op hoger beroep binnen de wettelijk bepaalde termijn aldus vrijwaren. Die noodzaak om zich hiervan te vergewissen is geen onevenredig gevolg, zelfs indien de uitspraak herhaaldelijk wordt uitgesteld.

B.5. De prejudiciële vraag dient ontkennend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof,

zegt voor recht :

Artikel 203, § 1, van het Wetboek van Strafvordering schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet, doordat het in een verschillende aanvangsdatum voor de termijn van hoger beroep voorziet naargelang het vonnis op tegenspraak of bij verstek wordt gewezen.

Aldus uitgesproken in het Frans en het Nederlands, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 3 juli 2002.

De griffier,

De wnd. voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

L. François